

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(ε)

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ / ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Σάββατο 1 Απριλίου 2017

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

«Πώς γεννιέται η ξενοφοβία»

«Ζούμε σε μια κοινωνία στην οποία αισθανόμαστε συχνά ότι απειλούμαστε. Η παγκοσμιοποίηση, οι φυσικές καταστροφές, η οικονομική κρίση, οι δυσκολίες της καθημερινής ζωής μάς δημιουργούν την αίσθηση ότι δεν τα καταφέρνουμε πλέον να αντιμετωπίσουμε απειλές που είναι συχνά **απρόβλεπτες**. Αισθανόμαστε ανυπεράσπιστοι και ανίκανοι να δράσουμε, και συνεπώς φοβόμαστε.

Είναι ένας ακαθόριστος φόβος, τον οποίο μεταφέρουμε κυρίως στους ξένους. Μέσα από την ξενοφοβία εκδηλώνεται ο φόβος για όποιον είναι διαφορετικός από μας όχι μόνο στη φυσική του μορφή, αλλά και στην κουλτούρα, τη θρησκεία ή τους τρόπους ζωής.

Τα χαρακτηριστικά του άλλου, ωστόσο, είναι μόνον ένα πρόσχημα, για να μπορούμε να **προβάλλουμε** πάνω του τις δικές μας αγωνίες. Απορρίπτοντας τον άλλον για το ένα ή το άλλο χαρακτηριστικό του, η ξενοφοβία θέτει σε κίνηση μια δυναμική η οποία φτάνει ακόμα και να αρνείται την ανθρωπιά του άλλου, χαρακτηρίζοντάς τον μη ανθρώπινο, επειδή είναι διαφορετικός από εμάς. Η **απανθρωποποίηση** του άλλου είναι μια από τις χειρότερες συνέπειες της ξενοφοβίας. Για τον ξενόφοβο γίνεται αδύνατο να ζήσει μαζί με τους άλλους, απέναντι στους οποίους λειτουργεί ένα αληθινό ταμπού. Οι άλλοι γίνονται αντιληπτοί ως ακάθαρτοι. Η παρουσία τους απειλεί την καθαρότητα μιας εξιδανικευμένης κοινότητας, η οποία επομένως πρέπει και να προστατευτεί.

Με αυτόν τον τρόπο γεννιέται ο απόλυτος ξένος, που γίνεται παγκόσμια απειλή απέναντι στην οποία πρέπει να αμυνθούμε. Ωθούμενος ως τις ακραίες συνέπειές του, ένας τέτοιος συλλογισμός παράγει τον ρατσισμό, δηλαδή την πιο ακραία μορφή της ξενοφοβίας. Φυσικά, όποιος είναι ξενόφοβος κινείται πάντοτε σε ένα γενικό επίπεδο, στιγματίζοντας μιαν ολόκληρη κοινότητα, έστω και αν σε προσωπικό επίπεδο, θα έχει έναν άραβα, σενεγαλέζο ή ρουμάνο φίλο, για να τον επιδεικνύει απορρίπτοντας κάθε **κατηγορία** για ξενοφοβία εναντίον του ίδιου.

Η αύξηση της ξενοφοβίας είναι μια ανησυχητική ένδειξη για την κοινωνία μας. Βέβαια, αν εξετάσουμε το ζήτημα σε μιαν ιστορική προοπτική, οφείλουμε να

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(ε)

αναγνωρίσουμε ότι η ιστορία του κόσμου κυριαρχήθηκε συχνά από την απόρριψη των άλλων, των «βαρβάρων», των διαφορετικών.

Για να κατανοήσουμε τις αιτίες αυτής της εξέλιξης, πρέπει να πάρουμε υπόψη μας ότι ζούμε σε μια κοινωνία πιο ανοιχτή και πιο κινητική, στην οποία επαφές ανάμεσα σε διαφορετικούς πληθυσμούς είναι πιο εύκολες και αυξάνονται διαρκώς. Είναι μια κατάσταση που παράγει αντιφατικές συνέπειες. Πλάι στο άνοιγμα και στη διαθεσιμότητα εκδηλώνεται και η επίταση της ανησυχίας, που τροφοδοτεί την απόρριψη των άλλων. Όταν όμως αντιμετωπίζεται εχθρικά και απορρίπτεται μια ολόκληρη κοινότητα, καταλήγει να **αναδιπλώνεται** στον εαυτό της και να βυθίζεται στη μνησικακία. Η πτώση στον κοινοτισμό και η ξενοφοβία διαπλέκονται στενά.

Η ξενοφοβία, βέβαια, γεννιέται και από μια κρίση ταυτότητας, αλλά δεν ενισχύουμε την ταυτότητά μας, καταπολεμώντας όποιον είναι διαφορετικός. Αντίθετα, η επίγνωση της ταυτότητάς μας μεγαλώνει μέσα από το διάλογο με τον άλλον που διαφέρει από μας. Σε κάθε περίπτωση, είναι αλήθεια ότι η ξενοφοβία γεννιέται, όταν μια ταυτότητα αισθάνεται ότι κινδυνεύει από απειλές που δεν είναι άμεσα αναγνωρίσιμες. Η παγκοσμιοποίηση, εκτός του ότι θέτει υπό αμφισβήτηση την ταυτότητά μας, απειλεί και την ικανότητά μας για δράση. Όλο και πιο συχνά αισθανόμαστε ανήμποροι και ανίσχυροι. Σε ορισμένες καταστάσεις, όπως έχει υπογραμμίσει ο κοινωνιολόγος Αλέν Ερενμπέργκ, βρισκόμαστε μπροστά σε μια αληθινή κατάρρευση του εγώ. Τότε γίνεται εύκολο να φορτώσουμε την ευθύνη γι' αυτή την κατάσταση σε κάποιον άλλον, ο οποίος είναι αναγνωρίσιμος από το ένα ή το άλλο ειδικό του γνώρισμα. Η αόριστη και ασύλληπτη απειλή μπορεί έτσι να εντοπιστεί και επομένως μπορεί να αποκρουστεί πιο εύκολα. Είναι η δυναμική του αποδιοπομπαίου τράγου.

Φυσικά, η ασφάλεια είναι δικαίωμα όλων, το οποίο πρέπει να είναι εγγυημένο, ιδίως στο πιο αδύναμο τμήμα του πληθυσμού. Δεν πρέπει, ωστόσο, να πέφτουμε στη δημαγωγία, καθιστώντας υπεύθυνες για τις δυσκολίες μας ολόκληρες ομάδες ανθρώπων. Χρειάζεται να προσπαθούμε να επεξεργαστούμε πολιτικές ικανές να συνδυάζουν φιλοξενία των άλλων και δικαίωμα στην ασφάλεια».

Ο Αλέν Τουρέν μιλάει στον Φάμπιο Γκαμπάρο, ανταποκριτή της ιταλικής «La Repubblica» στο Παρίσι. Ο γάλλος κοινωνιολόγος εξηγεί το φαινόμενο της ξενοφοβίας ως αντίδραση που αποκαλύπτει τις αντιφάσεις μιας όλο και πιο κατακερματισμένης και ανασφαλούς κοινωνίας.

Ελαφρώς διασκευασμένο άρθρο του Θανάση Γιαλκέτση σε συνέντευξη του Αλέν Τουρέν, enet ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 5-7-2009)

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(ε)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A.1. Να γράψετε την περίληψη του άρθρου που σας δόθηκε «Ζούμε σε μια κοινωνία... και δικαίωμα στην ασφάλεια». (100-120 λέξεις).

Μονάδες 20

A.2. Να αναπτύξετε το περιεχόμενο της παρακάτω περιόδου του κειμένου σε μια παράγραφο 100-120 λέξεων: «Όταν όμως αντιμετωπίζεται εχθρικά και απορρίπτεται μια ολόκληρη κοινότητα, καταλήγει να αναδιπλώνεται στον εαυτό της και να βυθίζεται στη μνησικακία».

Μονάδες 10

B.1. Να βρείτε τη *δομή* και *δύο τρόπους ανάπτυξης* της τέταρτης παραγράφου του κειμένου «Με αυτόν τον τρόπο... εναντίον του ίδιου». Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 5

B.2α. Να σχολιάσετε τι επιτυγχάνεται με τη χρήση του *α' πληθυντικού προσώπου*, κάτι που είναι εμφανές σε όλη την έκταση του άρθρου. (μονάδες 2)

B.2β. Να σχολιαστεί η χρήση του *σημείου στίξης των εισαγωγικών* στις δύο ακόλουθες περιπτώσεις (μονάδες 2):

- ...ότι η ιστορία του κόσμου κυριαρχήθηκε συχνά από την απόρριψη των άλλων, των «*βαρβάρων*», των διαφορετικών.
- «Ζούμε σε μια κοινωνία... και δικαίωμα στην ασφάλεια».

Μονάδες 4

B.3. Να εντοπίσετε τη *συνεκτικότητα (νοηματική σύνδεση)* της δεύτερης παραγράφου με την τρίτη του κειμένου. Να σχολιάσετε την απάντησή σας με στοιχεία μέσα από το άρθρο.

Μονάδες 2

B.4. «*Η παρουσία τους απειλεί την καθαρότητα μιας εξιδανικευμένης κοινότητας*»: να χαρακτηρίσετε το είδος της σύνταξης στην παραπάνω πρόταση και να το μετατρέψετε στο αντίθετο είδος (μονάδες 2).

- Γιατί ο συντάκτης του κειμένου *προτίμησε* την *ενεργητική σύνταξη*; (μονάδα 1)
- Ποια *αλλαγή* παρατηρείτε στο *νόημα* μετά τη μετατροπή της ενεργητικής σύνταξης σε παθητική; (μονάδα 1)

Μονάδες 4

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2017
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Nλ2Γ(ε)

B.5. Να γράψετε ένα *συνώνυμο* για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
«απρόβλεπτες, απανθρωποποίηση, κατηγορία, αναδιπλώνεται, να φορτώσουμε».

Μονάδες 5

Γ. Η καθημερινή αρθρογραφία αναδεικνύει συχνά υποτιμητικές και απαξιωτικές αναφορές για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες, οι οποίοι λογίζονται από μερίδα του ελληνικού λαού ως διαφορετικοί, περίεργοι και ξένοι. Σε άρθρο σας (450 – 500 λέξεων) που θα δημοσιευτεί στη σχολική εφημερίδα, να εξετάσετε **α)** τους παράγοντες που οδηγούν σε έξαρση της ξеноφοβίας στις σύγχρονες, ανεπτυγμένες πολιτισμικά κοινωνίες και **β)** να προτείνετε τρόπους με τους οποίους το εκπαιδευτικό σύστημα θα μπορούσε να συμβάλει στην άμβλυνση του φαινομένου.

Μονάδες 50

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !!!

ΣΥΝΕΙΡΜΑ
ΑΡΙΘΜΟΙ